

Sygn. akt V CSK 114/21

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z wniosku A.P. i G.P.

przy uczestnictwie M.D., M.Ł., R.S.

i A.S. S.

o zniesienie współwłasności,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 października 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestników R.S.

i A. S. S. od postanowienia Sądu Okręgowego

w C. z dnia 12 sierpnia 2020 r., sygn. akt VI Ca (...)

odrzuca skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 12 sierpnia 2020 r. Sąd Okręgowy w C. oddalił apelacje uczestników postępowania M.Ł., R.S. i A.S.S. (pkt 1) i ustalił, że każda ze stron ponosi koszty postępowania apelacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie (pkt 2).

Powyższe postanowienie w całości zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez uczestników postępowania R.S. i A.S.S., w której wskazano wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 1 614 000 zł.

W dniu 20 listopada 2020 r. pełnomocnik skarżących został wezwany przez Sąd Okręgowy w C. do wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia odrębnie dla każdego ze skarżących oraz wyjaśnienie sposobu wyliczenia tej

wartości w terminie tygodnia od daty doręczenia stosownego pisma pod rygorem odrzucenia skargi.

W odpowiedzi na wezwanie, w piśmie złożonym do Sądu Okręgowego w dniu 21 grudnia 2020 r., pełnomocnik R.S. i A.S.S. wywiódł, że wartość przedmiotu zaskarżenia w odniesieniu do każdego ze skarżących wynosi po 807 000 zł, co łącznie odpowiada wskazanej w skardze kasacyjnej kwocie 1 614 000 zł. Jednocześnie pełnomocnik zaznaczył, że wartość przedmiotu zaskarżenia oznaczono zgodnie z opinią biegłego jako wartość całej nieruchomości zgłoszonej do podziału, gdyż skarżący uczestnicy kwestionują zasadę podziału, nie zaś tylko przysługujące im udziały.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c., od postanowienia sądu drugiej instancji w sprawach o zniesienie współwłasności i dział spadku skarga kasacyjna nie przysługuje, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 150 000 zł. W tzw. sprawach działowych (dział spadku, podział majątku wspólnego małżonków, zniesienie współwłasności) interes majątkowy uczestnika z reguły wyraża się wartością przysługującego mu udziału, dlatego wartość przedmiotu zaskarżenia nie może wartości tej przekraczać. Nawet jeżeli skarżący kwestionuje orzeczenie w całości, wartość ta zazwyczaj nie przewyższa wysokości jego udziału w dzielonym majątku. Jedynie wyjątkowo, gdy uczestnik kwestionuje zasadę podziału, wartość ta może być wyższa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2018 r., IV CSK 478/17, niepubl., z dnia 15 marca 2018 r., III CZ 6/18, niepubl. oraz z dnia 11 stycznia 2017 r., IV CZ 78/16, niepubl.). Ponadto wskazać należy, że wartość przedmiotu zaskarżenia wskazana w skardze kasacyjnej nie jest wiążąca dla sądu drugiej instancji, ani dla Sądu Najwyższego i podlega weryfikacji na podstawie akt sprawy z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, niepubl., z dnia 20 lutego 2015 r., V CSK 239/14, niepubl., z dnia 13 marca 2015 r., III CZ 13/15, niepubl., z dnia 18 marca 2015 r., III CSK 419/14, niepubl., z dnia 19 czerwca 2015 r., IV CZ 16/15,

niepubl., z dnia 6 listopada 2015 r., II CZ 76/15, niepubl., z dnia 13 stycznia 2017 r., III CZ 61/16, niepubl. oraz z dnia 23 marca 2018 r., I CZ 33/18, niepubl.).

Wniesioną w dniu 21 czerwca 2019 r. w imieniu uczestników postępowania R.S. i A.S. S. apelacją (k.431) zaskarżono w całości postanowienie Sądu Rejonowego w C. z dnia 16 maja 2019 r. (II Ns (...)). W apelacji zawarto zarzuty kwestionujące zasadę podziału przy jednoczesnym oznaczeniu wartości przedmiotu zaskarżenia (łącznie do obu uczestników postępowania) na kwotę 134 500 zł. Natomiast w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia oznaczono w kwocie 1 614 000 zł (łącznie dla obu uczestników) ze wskazaniem, że strony kwestionują zasadę podziału. Tymczasem zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, wartość przedmiotu zaskarżenia wskazana w skardze kasacyjnej nie może przewyższać wartości przedmiotu zaskarżenia podanej w apelacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 18 grudnia 1996 r., I CKN 21/96, OSNC 1997, nr 4 poz. 42, z dnia 10 czerwca 1997 r. III CZ 25/97, OSNC 1997, nr 10, poz. 162, z dnia 16 grudnia 1998 r., I CZ 151/98, OSNC 1999, nr 5, poz. 95, z dnia 10 sierpnia 1999 r., III CZ 72/99, niepubl., z dnia 18 grudnia 2003 r., I CZ 150/03, niepubl., z dnia 12 kwietnia 2001 r., II CZ 121/00, niepubl., z dnia 25 września 2003 r., III CZ 88/03, niepubl., z dnia 25 listopada 2008 r., II CZ 81/08, niepubl., z dnia 29 października 2009 r., III CZ 44/09, niepubl., z dnia 26 stycznia 2010 r., II CSK 529/09, niepubl.). Nie doszło bowiem do sprawdzenia i modyfikacji przez Sąd drugiej instancji wartości przedmiotu zaskarżenia wskazanej w apelacji przez uczestników postępowania R.S. i A.S.S.. Nie ma podstaw do modyfikowania wartości przedmiotu zaskarżenia wskazanej w apelacji na etapie postępowania kasacyjnego. W przeciwnym przypadku strony mogłyby dowolnie manipulować wartością przedmiotu zaskarżenia na etapie postępowania apelacyjnego i kasacyjnego. Zatem skoro wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 150 000 zł, to wniesiona skarga kasacyjna podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna (art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c.).

Zaznaczyć również należy, że R.S. i A.S.S. nie posiadają *gravanem* do zaskarżenia postanowienia Sądu Okręgowego w C. z dnia 12 sierpnia 2020 r. w

zakresie, w jakim w tym orzeczeniu rozstrzygnięto o oddaleniu apelacji uczestniczki M.Ł..

W sprawie nie zachodził także interes publiczny uzasadniający rozpoznanie wniesionej skargi kasacyjnej ze względu na powołanie się skarżących na nieważność postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.). W art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. normującym przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej z powodu nieważności postępowania, chodzi wyłącznie o nieważność postępowania przed sądem drugiej instancji, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Kontrola kasacyjna obejmuje stosowanie prawa przez sąd drugiej instancji i z tej przyczyny Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, nie może w ramach bezpośredniej kontroli kasacyjnej badać kwestii ważności postępowania przed sądem pierwszej instancji. Przywołane przez skarżących w uzasadnieniu skargi kasacyjnej argumenty związane z występowaniem stanu nieważności postępowania *in meritum* dotyczyły postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Stąd też pozostają one poza zakresem kontroli prowadzonej przez Sąd Najwyższy w ramach postępowania kasacyjnego.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy odrzucił skargę kasacyjną na podstawie art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.